

για, κ' εὐκολο τὸ ξεγλύστρημα καὶ παραπάτημα ἂν κάνομε καμιά φορὰ ἰξάιρση γιὰ κανένα πολεμικὸ ἔργο, αἰτία καὶ ἀφορμὴ ὁ κακὸς ἄνεμος τοῦ ἐθνουσι- ασιῶ ἢ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κοινού μας.

Ἡ κ. Κυβελὴ Ἀδριανῷ εἰδίζει πὼς δὲ σηκώνε' τὸ ταλέντο τῆς τέτοιους ρόλους, πᾶν τῆς Τριαντα- φυλλίας. Ἡ φωνὴ τῆς, ἡ ἐκφρασίς τῆς, τὰ κινήμα- τὰ τῆς, τίποτα δὲν ἔλεγον. Ἐπαίξε πολὺ ψεύτικα, καὶ ζήτησε σημαντικὴν καὶ τίς λιγοστεῖς δραματι- κὰς στιγμὰς τοῦ ἔργου.

Ὁ κ. Παπαγεωργίου στὸ ρόλο τοῦ Σταύρου πολὺ μέτριος. Ἡ φωνὴ του ἔπρεπε πῶς ἡμερῆ, καὶ τὰ κινήματά του λιγώτερο ὑπερβολικά. Ἡ κ. Βά- κου στὸ ρόλο τῆς κυρᾶ Φρότίας ἔπαιξε μὲ ἀκριτὸ αἶ- στημα. Πολὺ κατάλληλη μονάχα γιὰ τέτοιον μέρη.

Πρέπει ὅμως νὰ ὑμολογήσουμε πὼς καὶ ὁ διὰ λόγους τοῦ ἔργου πολὺ ἀχαριστὰς στάθηκε γιὰ τοὺς ἰθυσίους.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΤΑ ΒΡΑΧΙΑ

Ὁλόθρα, μονοκόμματα, πελορία! Δὲν τὰ σκιάζουν τὰ βράχια τὰ περήφανα σεισμοὶ καὶ ἀγριοκαίρια. Συναρπαστικότες κορφεῖς ψηλόνουν πρὸς τὰς οὐρανοὺς, γὰρ πύδια τους τὰ κύματα θρηνοῦν καὶ ἀναστενάζουν.

Ἐκεῖ ποδάρι δὲν πατᾶ τὰ βλέπουν καὶ δαυλάζουν τὴ γῆ, τῶν ἀγριοκοιτῶν τὰ δρόμους ξεριζοῦν μονάχα οἱ γλάροι τριγυροῦν καὶ ἄγρια περιστέρια μέσα στὶς μαύρες τους οὐσὶδες πετοῦνε καὶ φουλάζουν

Κύστρα νεροθεμέλιωτα γιὰ ξωτικά παλάτια μακρυνθε οἱ δόλγυμοι γκρεμοὶ φαντάζοντε στὰ ματία, Κι ὁ ναυτης, πού ἀρμενίζει ἐκεῖ μὲ σιγανὸ ἀγεράκι ἀναγεινιὰς στὴν ἀρούμη του καὶ τοὺς θεωρεῖ ἀπ' ἀγνάντια, ποιοὶ δράκοι, συλλογίζεσαι, ποιοὶ θεωριμένοι δράκοι τοὺς πελοκίθων μὲ σπαθιά θεόρατα, γιγάντια.

ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟ- ΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ» Τόμος Ι Τεύχ. Α' 1908.

Ἐνας τόμος μὲ κόκκινον ὀφύλλο, ἀπὸ 150 σελίδες, κυκλοφόρησε ἐδῶ κ' ἓνα μῆνα μ' αὐτὸ τὸν τίτλο. Ἀληθινὰ μεγάλη περιφάνησις πρέπει νὰ ὑ- πάρχῃ γύρω μας σὲ κάθε σοβαρῆ ἔργασίᾳ, γιὰ νὰ περᾶσῃ ἀπαρατήρητο ἀπὸ τὸν τυπο μας, τὸ πρῶτον τευχὸς τοῦ πρώτου ἔξισυ λόγου ἐπιστημονικοῦ πε- ριοδικικοῦ πού φανηκε σὸν τόπο μας.

Ἐξῆ νέου ἐπιστήμονες, εἰ κ. κ. Α. Παπανα- στασίου, Θ. Κουτούπης, Α. Δελμούζος, Θ. Πετι- μεζᾶς, Π. Ἀραβαντινός καὶ Κ. Τριανταφυλλόπου- λος, ἢ ναὶ οἱ συντάχτες του.

Ὁ κλάδος τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ὁ ἴσα μὲ τὴν πᾶσι περιφρονούμενος καὶ παραγνωρισμένος, κατε- βάινει γιομακτὸς νιάτα καὶ ὄρημν, νὰ δείξῃ τὰ πλοῦ- τη τῆς ἀξίας του, σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς κοι- νωνικῆς ζωῆς μας. Καινούριοι δρόμοι ἀνοίγονται, καινούριο φῶς χύνεται, καινούρια ἐπιστημονικὴ κί- νησις ἀρχίζει νὰ χαραχθῇ. Ἡ ἔρευνα φεύγει ἀπὸ τὸν κάμπο τῆς ἀκολαστικότητος καὶ ἀφαιρέμαδας, κ' ἔρχεται νὰ πατήσῃ σὲ στερεὸ θεμέλιον, ἔρχεται νὰ μπηθῇ στὴ ζωὴ καὶ νὰ ζετᾶσῃ τὴν ἀνθρωπο ἀπὸ τῆ

μεριά τῆς πρακτικότητος καὶ ὠφελιμότητος, νὰ κοιταξῇ τὶς μύριες σχέσεις του μέσα στοὺς ἄλλους, καὶ νὰ ξεχωρίσῃ τοὺς νόμους πού κανονίζουν τὰ βήματα τῶν πολλῶν μέσα στὴ ζωὴ, ὅσο ταῦτα εἶναι βολετὰ, — καὶ ἀκόμα νὰ δείξῃ τὴν ἐπίδραση τῆς οικονομικῆς δυνάμεως στὸ προδευτικὸ περπάτημα τῆς κοινωνίας

Βασιμμένη σὲ τέτοιες συνθήκες ἡ καινούρια αὐ- τῆ ἔρευνα, δὲν ἔρχεται βίβαια μὲ τὸ σκοπὸ νὰ κο- λακίψῃ τὰ παλιὰ καὶ νὰ τὰ δυναμώσῃ. Φέρνει μα- ζὶ τὴν πολεμικὴν ταραχὴ, τὴν ὑπόσχεσι μιάς δυνατῆς μάχης, τὴν ἔλπιδα μιάς ἀλλαγῆς Ὅ,τι δείξῃ ἀσπίο πρέπει νὰ πεταχθῇ, ὅ,τι δείξῃ τυραν- νικὸ πρέπει νὰ πέσῃ, ὅ,τι δείξῃ σκουριασμένο πρέπει νὰ καινουργηθῇ. Κ' εἶσι ὁ τέτοιος θεωρητικὸς πό- λεμος, θὰ σταθῇ ὁ πρόδρομος τοῦ πρακτικοῦ, θὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὸ δρόμο, θὰ τοῦ φανερώσῃ τὴ μεριά πού πρέπει νὰ χτυπήσῃ, θὰ τοῦ δείξῃ τὸν τόπο πού πρέπει νὰ σταθῇ.

Ἡ ἀ' ἐπιθεώρησις τῶν κοινωνικῶν καὶ νομικῶν ἐπιστημῶν τὴν τέτοια ἔρευνα ἔρχεται νὰ βοηθῇ σῆ. Γιὰ τὸν τόπο μας, αὐτὸ εἶναι ἓνα σημεῖο ση- μαντικὸ, καὶ ἀξίζει μεγάλου ἐπαινοῦ στοὺς νέους ἐ- πιστήμονες πού πῆραν τὴν πρωτοβουλία μιάς τέ- τοιας φροντιδας.

Ὁ κ. Παπαναστασίου μὲ τὴ μελετὴ του «Με- θοδολογικὰ προβλήματα τῆς οικονομικῆς» μας δίνει μιά πλῆρια εἰκόνα τοῦ κάθε τρόπου πού μεταχειρί- ζεται σήμερᾳ ἡ ἐπιστῆμη ζετᾶζοντας τὶς κοινωνικῆς σχέσεις συμφωνὰ μὲ τὶς διαφορὰς οικονομικῆς συνθή- κες. Καὶ μὲ τὸ ἄρθρο του «Ἡ ἀντικατάστασις τῶν χαρτινῶν δι' ἀργυρῶν κερματίων» μας μπάζει μὲ με- γάλῃ ἀκρίβεια στὰ ἱστορικὰ καθέκαστα τοῦ θέμα- τος, ὅσο καὶ ἂ σὲ μερικὰ συμπέρασματά του χωράει κάποιον ἀντιλογία.

Σοβαρῆ εἶναι καὶ ἡ ἔργασία τοῦ κ. Τριαντα- φυλλόπουλου στὴν «Παπυρολογία» ἀπὸ τῆ μεριά πού ἰνδιαφέρει τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο. Ὁ ἱστορικὸς κλάδος τοῦ δικαίου, πῆρε καινούρια δυνάμη ἀπὸ τὴν ἀνακάλ- υψῆ τῶν παπύρων τῆς Αἰγύπτου, καὶ πολλὰ συμ- πέρασματα πού δὲν εἶταν ἐξακριβωμένα, βεβαιώθη- καν ἱστορικὰ ἀπὸ τὸ ζήτησμά αὐτῶν τῶν παπύρων. Ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ πολλοὶ θεσμοὶ ἀστικοῦ δικαίου καὶ δικονομικοὶ, ἀγνωστοὶ γιὰ τὴν ὥρα, βγήκανε στὸ φῶς.

Δὲν πρέπει ἐδῶ νὰ παραλείψουμε νὰ μνημονέ- ψουμε καὶ τὴν ἔργασίαν τοῦ κ. Α. Ἀντρέαδη γιὰ τὰ οικονομικὰ τοῦ Βυζαντίου καθὼς καὶ τὶς με- λέτες τοῦ κ. Κουτούπης γιὰ τὴν προστασία τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ κ. Α. Μυλωνᾶ γιὰ τὶς παρεμβολὰς τῶν Πανδεκτῶν.

Καὶ κάτι ἄλλο μὰς ἔκαμε ἐντύπωσι, μονάχα ὅμως στὰ ἄρθρα τοῦ κ. Παπαναστασίου. Ἡ τάση του σὲ μιά — ἔστω καὶ ἀσήμερη — ἀπλοποίηση τῆς γλώσσης. Βίβαια δὲ ἀ μπόρση ν' ἀρηθῇ κανένας πὼς ἡ καθαρεύουσα στεκεται σήμερᾳ ψευδοβασιλίσ- σα στὴν Ἑλληνικὴ ἐπιστῆμη καὶ πὼς ἐκεῖνος πού θὰ θελήσῃ νὰ τὴν περᾶσῃ κινυνεύει τὸ λιγώτερο ν' ἀφορισθῇ ἀπὸ τοὺς συναδερφοὺς του. Μὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ κάθε μελετη- τῆ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, κακὴ καὶ ψυχρὴ ἐκεῖ πού βρίσκεται, καὶ νὰ πολεμίζεται μὲ τὸ λαστὸ, γιὰ τὸ ἀνάξιον, ἀνελεύτερον, πωσοδρομικὸ καὶ ἀντιεπιστη- μονικὸ θρόνιασμα τῆς. Ὁ κ. Παπαναστασίου εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν τὸ κατάλαβε αὐτὸ, καὶ γιὰ τὴν ἀ- πελπιστικὴν νεκρομάρα τῆς, θὰ πάσκιε νὰ ζωντα- νίσῃ λιγο τὴ δική του ἐκφρασι. Τιμὴ του. Ἡ ἀρ- χὴ ἔγινε, κ' ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ μισὸ τοῦ ὄλου.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΤΟ ΧΡΥΣΟ Τ' ΑΛΟΓΟ

Ἄφου ἦπιαμε μὲ τὸ φίλο μου τὸ νοματάρχη τρία τέσσερα κατοσταράκια ἀπὸ κείνη τὴν ἀθάνατη ρετσίνα, μού δηγήθηκε μιά περιεργὴ παλιὰ ἱστορία του.

Ἐβαλε τὸ ἓνα ποδάρι τοῦ ἀπὰ στῆλλο, ἐπρά- θηξε διὸ τρεῖς ρουφηξίεις ἀπὸ τὸ τσιγάρο του, καὶ ἔρχισε :

Εἴμουνα τότες ὑπενοματάρχης. Μὲ εἶχανε στείλει μὲ τρεῖς χωροφύλακες στὸ Μακρῶνα, γιὰ νὰ φυλάμε κάποιον ἄξιον, πούχανε χτίσει γιὰ λαβὸ κομετο. Τὸ εἶχανε ἔτοιμο μὲ ὄλα του τὰ διαμερίσμα- τα, μὰ ἔπρενε ἔρμο καὶ ἄδειο. Μέσα σ' αὐτὸ το χτί- ριο ἰμείναμε μεῖς. Ἐγὼ ἔπιασα τὸ νεκροθάλαμο γιὰ κάμαρῃ μου. Κ' οἱ χωροφύλακες ἰμείνανε σ' ἄλλες κάμαρες. Καλὰ περάσαμε κεῖ πέρα. Ἦουχία, ρο- μάντσα καὶ ἀπὸ ὑπερπεία γκιά! Μὰ εἶχαμε ὅμως μιά μοναξιά... Ἀπελπίσια!... Ὅσο πού ἐσκώθηκα στὸ ὕστερο καὶ πᾶα στὴν Ἀθήνα χωρὶς νὰ λάβω καμμίαν διαταγὴ γιὰ νάρθω.

— Ἀ Πῶς, μού' λείει ὁ λοχαγὸς μου, εἶκατέλει- ψες τὴ θέσι σου ;

— Κύριε λοχαγέ, τοῦ κάνω, ὅταν θὰ τιμωρῆ στετε κανένας φυλάκιση, νὰν τότε στέλνετε καλύτε- ρα κεῖ πέρα. Ἐδῶ πού τοὺς φυλακίζετε ὄλα τᾶ- χουνε καὶ τίποτις δὲν τοὺς λείπει. Γιὰ στείλει τους ἐκεῖ πέρα, τοῦ κάνω. Ὅχι πού πάτε καὶ στέλνετε ὁ- παξιωματικούς σ' ἐκείνη τὴν ἔξορι...

Νὰ σοὺ πῶ τὸ λοιπὸ πούτῃ τὴν περιεργὴ ἱστορία: Μιὰν ἡμέρα, πού λέει, εἴμουνα στὸ νεκροθάλαμον αὐτὸ, στὴν κάμαρῃ μου νὰ ποῖμε, ξαπλωμένος ἀ- πὰ στὸ κρεββάτι μου. Καθὼς εἴμουνα καὶ μισογδυ- μένος τὸ ρεβόλβερ τῆς ὑπερπείας καὶ τὸ σπαθί μου τᾶχα ἀφήκει ἀπάνου στὸ τραπέζι. Καὶ γῶ, μὴν ἔ- χοντας τί ἄλλο νὰ κάμω, ἐδιάβαζα ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι τὰ «Ἀπόκριφα τῶν Παρισίων»...

Κείνη τὴν ὥρα ἀκούω βήματα. — Κάποιος ἔρχεται, εἶπα. Ἐσκέφθηκα ὅμως πὼς θὰν εἶναι ὁ χωροφύλακας πού γύριζε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἐστέλινα κάπου κάπου κανένα χωροφύλακα νὰ φέρῃ τίποτις φῶνια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, γιὰτὶ κεῖ πέρα δὲ βρῖσκουμε οὔτε βράχλια!...

Δὲν εἶτανε ὅμως ὁ χωροφύλακας. Τὰ βήματα τοῦτα εἶτανε πῶς βαρειά.

— Ποῖς ξερεῖ ποῖς νῆκα... σκεφτόμουνα.

Ἄφρηκα τὸ λοιπὸν τὸ βιβλίον πού διάβαζα, γιὰ νὰ σηκωθῶ νὰ ἴδω ποῖς εἶναι.

Μὰ νὰ σοὺ μὲ μιάς καὶ παρουσιάζεται κάποιος στὴν πόρτα τῆς κάμαρῆς μου.

Τὶ ἀνθρωπος ὅμως πού εἶτανε κείνος! Τὶ ἀ- γριάνθρωπος!

Ἐξερῖσθηκα κείνη τὴ στιγμὴ πού τὸν εἶδα. Ὅχι πού τὸν ἐφοβήθηκα, γιὰτὶ στὴ στρατιωτικὴ μου ζωὴ ἔχω ἀπαντήσει... — μὴ γυρεύεις τί κίντυ- νους; ἔχω ἀπαντήσει... — Μὰ, ξερεῖς, καθὼς εἴμουνα εἶσι ἀπὸ τὸ βιβλίον...

Εἶτανε τὸ λοιπὸν ἓνας ἀγριάνθρωπος χωριστῆς, ὅπως ντύνονται καὶ οἱ χωριάτες, μὲ κοντοβράκια. Κ' ἐφοροῦσε καὶ μὲ τρίτσα χωρὶς πάτο ἀπὸ πένου. Καὶ τὰ μαλλιά του ἐβγλίνανε ἀπὸ τὴν κορφή τοῦ κεφαλοῦ τοῦ ἄγρια, ἀχτίνιστα... Καὶ διὸ ματία! Ἄγρια, ἄγρια κ' εἶσι τόσα μεγάλα!

— Καλὸ στὸν καπετάνιο! Ἰ μού λείει καὶ μὲ κοιτάζει μὲ κείνα τὰ ματία.

— Καλὸ στὸνε, τοῦ λέω. Καὶ κεντεύω στὸ τρα- πέζι πούχα τὰ ὄπλα μου, μὴν πάει καὶ τ' ἀρπάξῃ.